

JEANS

ARBETARBRALLAN SOM ALLTID FUNKAR

JEANSENS BEGREPP

Konstbevattning = Att leda vatten från andra till en åker för att vattna mer än det regn som normalt faller på en plats

Insektsgifter = Gifter man sprutar på grödor för att de ska klara sig från insektsangrepp. Ofta är dessa gifter skadliga för andra djur då det inte finns ett speciellt gift som bara fungerar på en art.

Fibrer = Delar av växter som ofta är trådiga. Bomullsplantans fibrer kan man tvinna till mjuka och starka trådar

Tråd = Fibrer som tvinnats till långa smala snören

Blästring= När man sprutar luft innehållandes vassa partiklar – exempelvis sand och högtrycksluft. Blästring är slipande på den ytan som blåstras.

Livslängd = Den tid en vara är i användbart skick

DEN GLOBALA PRODUKTIONENS BEGREPP

Totalproduktion = All produktion som görs under en viss period

Export = Handel där varan skickas utomlands

Import = Handel med varor där varan köps in från andra länder

Transport = När varan flyttas mellan platser

Konsumtion = När varan säljs för sista gången till den som ska använda den och den sedan används

Ekologiskt Hållbar = När något görs utan att förändra eller förstöra naturen och klimatet

Ekonomiskt hållbar = När något görs på ett sätt så att alla på ett rättvist sätt tjänar eller sparar pengar på det. Både nu och i framtiden.

Socialt hållbar= När något görs så att världens människor får det bättre och problem som svält och fattigdom minskar istället för att öka

Lokalisering = En plats där ett företag eller en verksamhet byggs upp eller startar

Globalisering = Att alla blir mer beroende av kommunikation och handel med alla runt jorden.

Livscykel = Ett begrepp som sammanfattar en varas liv från råvara tills den är konsumerad (använd)

Slutdestination = Den plats som är målet

Aspekt = Ett sätt att se på något och då förstå det på ett visst sätt (aspekt betyder synvinkel)

Faktor = En "kraft" eller en omständighet som skapar eller förändrar något på ett viss sätt

GEOGRAFISKA TANKEREDSKAP

Plats = Något man kan besöka, undersöka eller beskriva. En fast punkt, ett ställe eller ett område.

Rum = Den yta något behöver eller påverkar

Skala = Den nivån vi måste vara på för att se eller förstå något: lokal, regional, nationell eller global

Förändring = Något ökar, minskar eller byter sätt som det fungerar på eller är

Perspektiv = Det sätt som en viss person ser något

Värderingar = De åsikter en viss person har om något

Orsakssamband = Att något som händer gör det för att något annat har påverkat det

Relation = Att något har något gemensamt med något annat som gör att de fungerar på samma sätt

System = När något är del av något större som tillsammans fungerar ihop. Ett system kan vara stabilt och tåla förändringar eller gå sönder om något förändras inom det.

Process = När något utvecklas, förändras eller byts ut mer och mer. Det tar nya vägar. Påverkar andra saker.

Mönster = Något som repeterar sig eller uppstår på flera platser samtidigt ofta beroende på att det finns något villkor som uppfylls på den platsen eller i det sammanhanget.

BOMULLSFÄLTEN

BOMULL VÄXER PÅ FÄLT I ODLAS I LÄNDER DÄR DET ÄR VARMT. BOMULL KRÄVER KONSTBEVATTNING. FÖR ATT ODLA ETT KILO BOMULL BEHÖVS DET 20 000 LITER VATTEN. MAN ANVÄNDER OFTA OCKSÅ MYCKET INSEKTSGIFTER FÖR ATT SKYDDA PLANTORNA

BOMULLENS FIBRER

**DET SOM GÖR BOMULLEN TILL EN
EFTERTRAKTAD PRODUKT ÄR DESS
STARKA LÅNGA FIBRER SOM PLANTAN
BILDAR FÖR ATT SKYDDA SINA FRÖN**

BOMULLENS SKÖRDAS

**I RIKARE LÄNDER ANVÄNDS
SKÖRDETRÖSKOR FÖR ATT SKÖRDA
BOMULL MEN I MÅNGA MINDRE
UTVECKLADE LÄNDER SKÖRDAS DEN FÖR
HAND GENOM ATT ARBETARE PLOCKAR
AV BOMULLSBOLLARNA FRÅN PLANTAN**

BOMULLENS SORTERAS

DÄREFTER SORTERAS FIBERBOLLARNA I OLIKA KVALITETSGRADER OCH SPINNS TILL TRÅD OCH GARN SOM ANVÄNDS FÖR ATT SKAPA OLIKA BOMULLSTYGER

BOMULLSPRODUKTION

1999

		Tusen ton	Andel
1	Kina	3986	20,8%
2	USA	3707	19,3%
3	Indien	2581	13,4%
4	Pakistan	1888	9,8%
5	Uzbekistan	1083	5,6%
6	Turkiet	789	4,1%
7	Australien	767	4,0%
8	Brasilien	763	4,0%
9	Grekland	441	2,3%
10	Syrien	329	1,7%

TOTALPRODUKTION: 19207
TOPP 10 STÅR FÖR 85,0%

2009

		Tusen ton	Andel
1	Kina	6922	30,3%
2	Indien	5351	23,4%
3	USA	2832	12,4%
4	Pakistan	1994	8,7%
5	Brasilien	1300	5,7%
6	Uzbekistan	858	3,8%
7	Australien	460	2,0%
8	Turkiet	392	1,7%
9	Turkmenistan	329	1,4%
10	Syrien	215	0,9%

TOTALPRODUKTION: 22875
TOPP 10 STÅR FÖR 90,3%

2019

		Tusen ton	Andel
1	Indien	6423	25,7%
2	Kina	5933	23,8%
3	USA	4336	17,4%
4	Brasilien	2918	11,7%
5	Pakistan	1350	5,4%
6	Uzbekistan	762	3,1%
7	Turkiet	751	3,0%
8	Grekland	365	1,5%
9	Mexiko	342	1,4%
10	Argentina	305	1,2%

TOTALPRODUKTION: 24978
TOPP 10 STÅR FÖR 94,0%

BOMULLENS BLIR DENIM

**MED EN SPECIELL TEKNIK VÄVS
BOMULLEN TILL DENIM SOM ÄR ETT
SLITSTARKT TYG SOM ANVÄNDER GANSKA
MYCKET BOMULL PER KVADRATMETER**

FÄRDIG DENIM

DET FÄRDIGA TYGET ÄR OFTA BLÅTT ELLER LJUSBLÅTT EFTERSOM DET ÄR VÄVT MED BÅDE VITA OCH BLÅ TRÅDAR. TYGET ÄR EGENTLIGEN TÄNKT ATT VARA FÖR ARBETSKLÄDER MEN ÄR POPULÄRT I MODE

DENIMPRODUKTION

1999

		Tusen ton	Andel
1	USA	10,4	24,8%
2	Kina	8,5	20,2%
3	Japan	4,6	11,0%
4	Italien	4,5	10,7%
5	Sydkorea	3,3	7,9%
6	Indien	3	7,1%
7	Tyskland	2,9	6,9%
8	Frankrike	2,6	6,2%
9	Taiwan	1,4	3,3%
10	Turkiet	0,6	1,4%

TOTALPRODUKTION: 55,1
TOPP 10 STÅR FÖR 99,1%

2009

		Tusen ton	Andel
1	Kina	21,2	43,1%
2	USA	6,8	13,8%
3	Indien	4,7	9,6%
4	Italien	4,2	8,5%
5	Pakistan	3,9	7,9%
6	Turkiet	2,9	5,9%
7	Egypten	1,5	3,0%
8	Japan	1,3	2,6%
9	Sydkorea	0,9	1,8%
10	Brasilien	0,7	1,4%

TOTALPRODUKTION: 49,2
TOPP 10 STÅR FÖR 97,8%

2019

		Tusen ton	
1	Kina	30,6	55,5%
2	Pakistan	6,4	11,6%
3	Turkiet	4,2	7,6%
4	Indien	4,1	7,4%
5	USA	3,3	6,0%
6	Italien	1,5	2,7%
7	Egypten	1,4	2,5%
8	Brasilien	1,2	2,2%
9	Mexiko	1	1,8%
10	Bangladesh	0,9	1,6%

TOTALPRODUKTION: 42
TOPP 10 STÅR FÖR 99,5%

DENIMEN BLIR JEANS

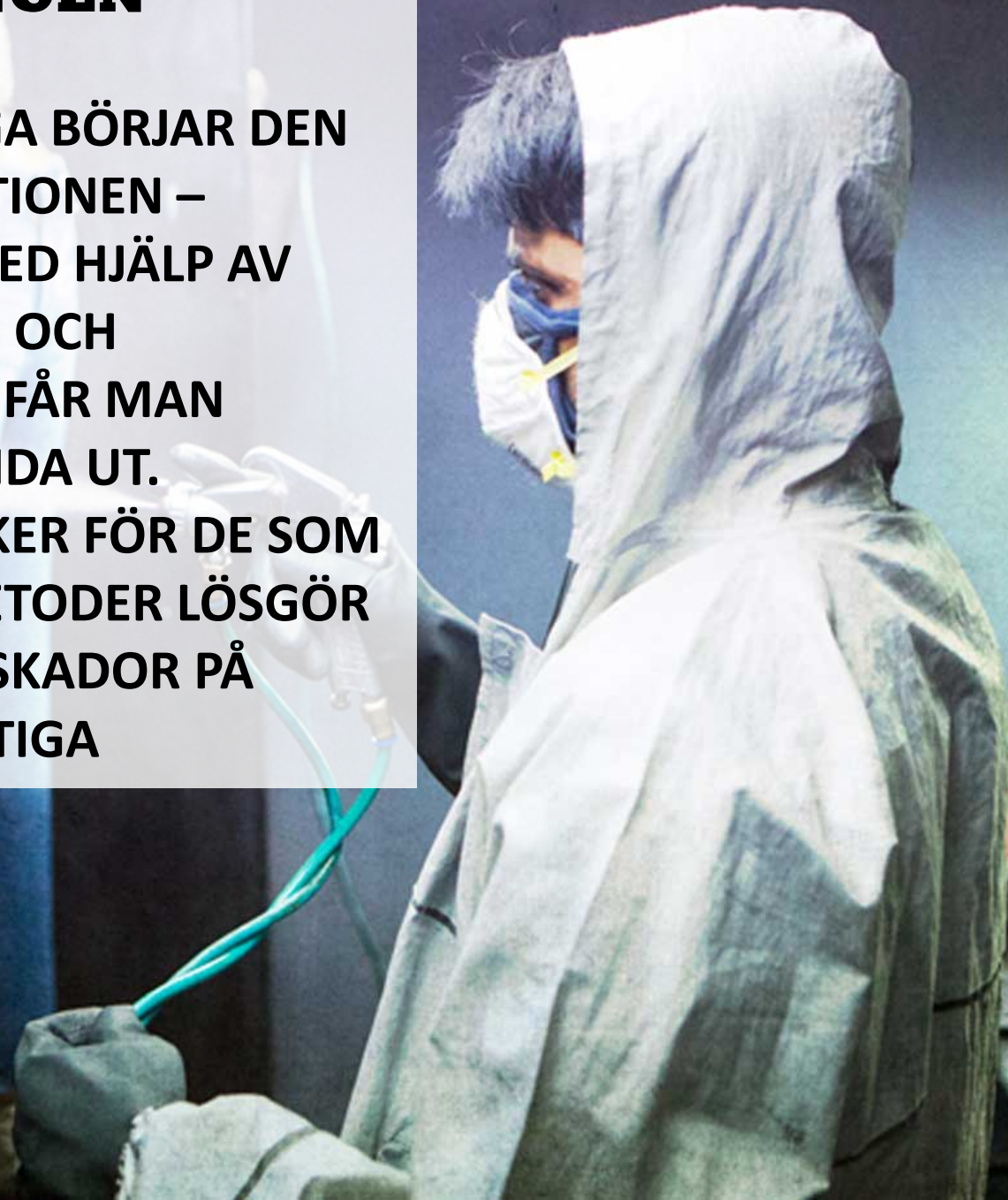
**TYGET SYS DÄREFTER TILL DET PLAGG
MAN VILL HA. VISSA DELAR GÖRS MED
MASKIN OCH ANDRA DELAR FÖR HAND.**

EFTERBEHANDLINGEN

NÄR PLAGGEN ÄR FÄRDIGA BÖRJAR DEN SISTA DELEN AV PRODUKTIONEN – KLÄDERNA SKA SLITAS. MED HJÄLP AV SANDPAPPER, BLÄSTRING OCH TVÄTTNING MED STENAR FÅR MAN KLÄDERNA ATT SE ANVÄNDA UT. PROCESSEN MEDFÖR RISKER FÖR DE SOM GÖR DET DÅ VISSA AV METODER LÖSGÖR PARTIKLAR SOM KAN GE SKADOR PÅ LUNGORNA ELLER ÄR GIFTIGA

JEANSEN FRAKTAS

DE STORA LASTFARTYGEN TAR
JEANSPLAGGEN TILL PLATSEN DÄR JEANS
SKA SÄLJAS.

JEANSEN KONSUMERAS

EFTER ATT BYXORNA BLIVIT SÅLDA SÅ ANVÄNDS DE TILLS DE GÅTT SÖNDER ELLER SLITITS UT. NÄR DET ÄR MODERNT MED SLITNA ELLER TRASIGA JEANS BRUKAR LIVSLÄNGDEN VARA KORTARE ÄN NÄR JEANSPLAGGEN ÄR HELA FRÅN BUTIK. ÄVEN OM JEANS GÅR ATT LAGA SKER DETTA SÄLLAN OCH FÅ PLAGG ÅTERANVÄNDS.

RESTAVFALL

**NÄR JEANSEN HAMNAT I SOPPORA
KOMMER DE HIT OCH HÄR BRÄNNNS DE I
REGEL UPP FÖR ATT SKAPA VÄRME. DETTA
MEDFÖR ÄVEN VISSA UTSLÄPP I FORM AV
KOLDIOXID**

